

Forår med færre skægmejser

VIDEN FRA DOFBASEN

DOFbasen er DOF's database over fugleobservationer i Danmark, som alle kan bidrage til på www.dofbasen.dk

I løbet af foråret ændrer skægmejserne kostvaner. Vinterens vegetar bliver kødæder, når den går fra at æde frø af tagrør til at jage insekter i rørskovene. Denne grundlæggende ændring af kosten repræsenterer tilsyneladende en kritisk fase for skægmejserne i hårde, langvarige vintre.
Foto: Søren Kristoffersen

Efter den koldeste og længste vinter i 14 år har vi år haft mulighed for at undersøge, om den gængse opfattelse af, at skægmejserne forsvinder under hårde vintre, er korrekt.

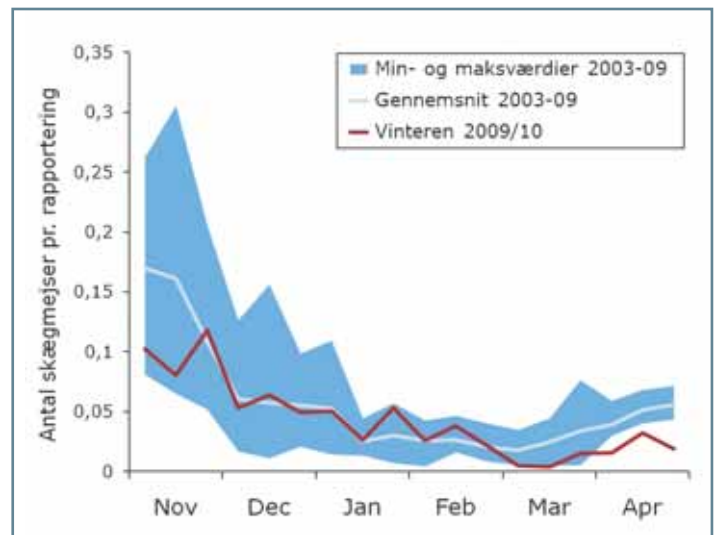
Det viser sig, at vi april 2010 har registreret cirka halvt så mange skægmejser som de tilsvarende perioder i de seneste milde vintre. Når vi korrigerer for forskelle i rapporteringsaktiviteten, har antallet af skægmejser i foråret 2010 været endog markant mindre end de foregående år. I en del af de jyske yngleområder som for eksempel egnene ved Limfjorden og det østlige Jylland er arten slet ikke set. Skægmejserne er efter vinteren tilsyneladende helt forsvundet lokalt visse steder.

De store rørskovene i Vejlerne byder i reglen på de største antal rapporterede skægmejser i Danmark, men i april 2010 står Kragemosen på Samsø og Klydesøen på Amager for de største flokke med op imod 10 fugle.

Det bemærkelsesværdige er, at antallet af skægmejser i den kolde vinter har været på niveau med de milde vintre helt frem til og med februar. Den kolde vinter varede frem til midten af marts, og fra marts 2010 er der markant færre skægmejser end i de øvrige år. Det tyder på, at det er udbuddet og tilgængeligheden af føde sidst på vinteren, der har den afgørende betydning for forårsbestandens størrelse.

Udenlandske studier viser, at det er på dette tidspunkt af året, at arten skifter fra at leve af tagrørens frø til insekter. Skægmejserne er specialiseret til at leve i rørskov året rundt, og dens levevis er så tilpasset denne biotop, at dens fordøjelsessystem ændrer sig i løbet af foråret fra vegetarisk føde som frø af tagrør til animalsk føde i form af små insekter. Men noget tyder på, at timingen af kostændringen fra frø til insekter har været dårlig på grund af den meget kolde vinter i år.

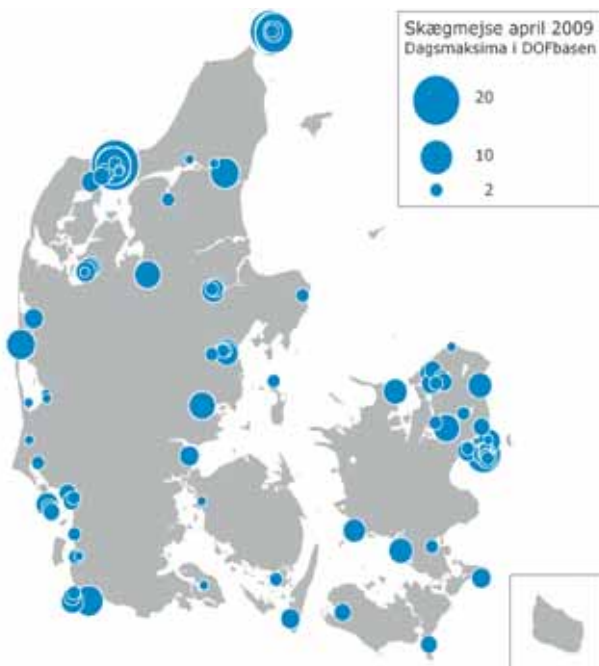
Skægmejserne er dog ikke helt forsvundet på trods af vinterens hårde

Grafen viser antallet af skægmejser pr. rapportering i DOFbasen opdelt i 10-dages perioder i vintrene 2003/04 til 2009/10. Antallet af skægmejser om efteråret varierer stærkt fra ynglesæson til ynglesæson. Efter vinteren falder bestanden derimod til næsten samme niveau hvert år, og der er således en forskellig andel af fuglene, der dør hver vinter selv i milde vintre. Det kunne tyde på, at der også er andre faktorer end vinterens hårdhed, der spiller en rolle for overlevelsen.

betingelser, og når man tænker på artens evne til at producere 3-4 kuld i ynglesæsoner med gode betingelser, må vi tro, at bestanden i Danmark snart kan være på samme niveau som før vinteren 2009/2010.

Danmark ligger på nordgrænsen af skægmejsens yngleområde. Både herhjemme og i resten af Europa har den en spredt forekomst, der afspejler udbredelsen af større rørskovsområder. De danske skægmejser er standfugle. Der foregår dog nogen spredning fra yngleområderne.

Kortene viser det maksimale antal skægmejser rapporteret pr. dag for hver lokalitet i henholdsvis april 2009 og april 2010.

I april 2009 var der 328 indtastninger af 978 skægmejser på 89 DOFbase-lokaliteter, og i april 2010 var der 185 indtastninger af 408 skægmejser på 51 DOFbaselokaliteter.

Vinteren 2009/10 blev nummer 13 på listen over de hårdeste vintre, som Danmarks Meteorologiske Institut (DMI) har registreret, siden de landsdækkende temperaturmålinger begyndte i 1874.

Gennemsnitstemperaturen for vinteren 2009/10 blev minus 1,5 grader.

Til sammenligning var gennemsnitstemperaturen for vinteren 2006/07, der er den varmeste vinter, som nogensinde er registreret, plus 4,7 grader.

